

**UCHWAŁA NR XXX/89/2016
RADY MIASTA SKARŻYSKA-KAMIENNEJ**

z dnia 27 października 2016 r.

**w sprawie zmiany Uchwały nr LVI/109/2014 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej
z dnia 29 października 2014 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 4¹ ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tekst jednolity: Dz.U. z 2016, poz. 487 ze zm.) oraz art. 6 ust 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015, poz. 1390), Rada Miasta uchwala co następuje:

§ 1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2018 przyjęty Uchwałą nr LVI/109/2014 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 29 października 2014 r. otrzymuje brzmienie zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Skarżyska – Kamiennej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Leszek Golik

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2014-2018

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014 – 2018**

Wstęp	3
I Rozdział	
4	
1.1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.....	
4	
1.2.Procedura „Niebieskie Karty”.....	6
1.3.Adresaci Programu.....	10
1.4.Podstawa prawna programu.....	
11	
1.5.Realizatorzy.....	
12	
II Rozdział	17
2.1. Diagnoza.....	
17	
2.2. Analiza SWOT.....	22
2.3. Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2018.....	
25	
III Rozdział	32
3.1. Zasady finansowania.....	32
3.2. Monitorowanie i sprawozdawczość.....	
32	

Wstęp

W przemocy w rodzinie najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. To zamierzone działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2018 dla gminy Skarżysko- Kamienna jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Program jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki realizacji zadań w celu skutecznego działania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie. Potrzeba opracowania takiego dokumentu wynika nie tylko z przesłanek formalnych, ale również z odczuwalnych, negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy.

Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy interdyscyplinarnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej i doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem, jak również profilaktykę i kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania zawarte w Programie obejmują lata 2014 – 2018.

W miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I Rozdział

1.1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest obowiązkiem państwa. W 2010 roku Sejm uchwalił nowelizację Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390).

Zgodnie z art. 2 ust. 2 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Nowelizacja ustawy wprowadziła zakaz bicia dzieci, wzmocniła ochronę osób doświadczających przemocy w rodzinie, położyła duży nacisk na profilaktykę.

Cechy przemocy

- 1) **Intencjonalność** – zamierzone działanie człowieka, mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- 2) **Nierównowaga sił** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc jest silniejsza;
- 3) **Naruszenie prawa i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa osoby doświadczającej przemocy (np. wolności do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.)
- 4) **Powoduje cierpienie i ból** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doświadczającej przemocy na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że osoba dotknięta przemocą ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Rodzaje przemocy

- 1) **Gorąca** – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowaniem emocji na osobach najbliższych.
- 2) **Chłodna** – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów emocji, stosowana często w imię fałszywie podejmowanych „wyższych celów”.

Formy przemocy

- 1) **Przemoc fizyczna** – naruszenie nietykalności fizycznej. Jest to celowe zachowanie, atak na drugiego człowieka, powodujący uszkodzenia ciała lub niosące takie ryzyko np. popychanie, obezwładnienie, przetrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, uderzanie otwartą ręką i pięścią, wykręcanie rąk, oparzenia itp.
- 2) **Przemoc psychiczna** – naruszenie godności osobistej. Przemoc ta zawiera przymus i groźby, wyzywanie, krytykowanie, szantażowanie, oczernianie, ujawnianie tajemnic, wyśmiewanie poglądów politycznych lub religijnych, izolacja, poniżanie, demoralizacja itp.
- 3) **Przemoc seksualna** – naruszenie intymności. Polega na zmuszeniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania o jej zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, wymuszeniu pożycia, obmacywaniu, gwałcie, zmuszaniu do niechcianych praktyk seksualnych, komentowaniu sprawności seksualnej itp.
- 4) **Przemoc ekonomiczna** – naruszenie własności. Przemoc ta wiąże się z celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawieniem środków lub stworzeniem warunków, w których nie są zaspokojone niezbędne do przeżycia potrzeby np. niszczenie rzeczy, włamanie do osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, dysponowanie czyjąś własnością bez zgody osoby lub wbrew jej woli, niełożenie na rodzinę w sytuacji, gdy się jest jedynym źródłem utrzymania itp.
- 5) **Zaniedbanie** – naruszenie obowiązku opieki ze strony bliskich osób. Brak troski o zaspokojenie podstawowych potrzeb fizjologicznych, potrzeb psychoemocjonalnych, społecznych, brak dostarczenia dziecku bodźców niezbędnych

do rozwoju, brak troski o zdrowie, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy itp.

- 6) **Połączenie w/w form przemocy** – formy przemocy często występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się po latach w sferze emocjonalnej, a w przypadku dzieci w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Przemoc zagraża zdrowiu i życiu, niesie cierpienie fizyczne jak również psychiczne u osób, które najczęściej latami doświadczają krzywdzenia, znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Przemoc to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, obiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju wszystkim członkom rodziny, szczególnie dzieciom. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia zachowań przemocowych lub stawania się w przyszłości osobą krzywdzoną. Pewne wzorce ulegają powielaniu w życiu dorosłym. Rodziny takie stają się niewydolne, jeśli chodzi o pełnienie przez nie podstawowych funkcji, izolują się społecznie. Istotne jest zatem podejmowanie planowych działań, mających na celu zapobieganie i zwalczanie zjawiska przemocy w rodzinie, którego zasadniczymi elementami są instytucje i profesjonaliści niosący pomoc rodzinom i osobom uwikłanym w przemoc w środowisku rodzinnym.

1.2. Procedura „Niebieskie Karty”

W 1998 roku Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowała procedurę „Niebieskie Karty”, która została wprowadzona do pracy policji, ośrodków pomocy społecznej, lecznictwa odwykowego. Wówczas wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” wymagało zgody osoby pokrzywdzonej. Obecnie obowiązującą procedurę „Niebieskie Karty” określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. z 2011 roku Nr 209, poz. 1245). W w/w rozporządzeniu został określony sposób postępowania w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta — A” przez przedstawiciela jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem

zaistnienia przemocy w rodzinie, wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” nie wymaga zgody osoby pokrzywdzonej.

Uchwałą Nr IV/14/2011 Rady Miasta Skarżyska – Kamiennej z dnia 27 stycznia 2011 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania powołano Zespół Interdyscyplinarny. Zarządzeniem Nr 95/2011 Prezydenta Miasta Skarżyska – Kamiennej z dnia 10 maja 2011 w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołano Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład którego wchodzi przedstawiciele Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy powiatowej Policji, Sądu Rejonowego, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowej. Zarządzeniem Nr 125 Prezydenta Miasta Skarżyska – Kamiennej z dnia 13 czerwca 2013 roku w sprawie zmiany zarządzenia nr 95/2011 z dnia 10 maja 2011 w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został rozszerzony skład Zespołu Interdyscyplinarnego o przedstawiciela organizacji pozarządowej.

Procedurę wszczyna się wypełniając formularz „Niebieska Karta - A”, który jest przekazywany do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, a następnie do wszystkich członków ZI, ponadto pracownik socjalny MOPS rozpoznaje sytuację w rodzinie. Na posiedzeniu Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego podejmują decyzję o konieczności powołania grupy roboczej, monitoringu sytuacji w rodzinie bądź o bezzasadności podejmowania działań. O ile jest to konieczne, Przewodniczący ZI podejmuje decyzję, poza posiedzeniem Zespołu, o konieczności powołania grupy roboczej. Pracownik socjalny, który prowadzi sprawę staje się jednocześnie koordynatorem grupy roboczej i w zależności od potrzeb wskazuje specjalistów mogących podejmować działania zmierzające do udzielenia pomocy konkretnej rodzinie, w której wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”. Dokumentacja pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych jest przechowywana w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej. Należy zaznaczyć, że od stycznia 2014 w MOPS został wyodrębniony 6 – osobowy Zespół Pracy Socjalnej z Rodziną, który świadczy pracę socjalną na rzecz rodzin wieloprotymowych oraz rodzin, w których została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”. W skład Zespołu wchodzi dwóch specjalistów pracy socjalnej z rodziną, trzech starszych pracowników socjalnych oraz jeden pracownik socjalny.

Bardzo istotnym elementem jest możliwość udzielenia specjalistycznego wsparcia na terenie gminy czy powiatu bez konieczności kierowania osób uwikłanych w problem przemocy do jednostek specjalistycznego wsparcia poza powiat skarżyski.

Tabela nr 1 Lista i dane teleadresowe instytucji na terenie miasta Skarżyska- Kamiennej i powiatu skarżyskiego, które świadczą pomoc osobom/rodzinom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie.

L.p.	Nazwa instytucji, organizacji	Dane teleadresowe	Zakres świadczonej pomocy
1.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej	ul. Sikorskiego 19 tel. 41 25 25 035 faks 41 25 25 025	Realizacja procedury „Niebieskie Karty”, powoływanie grup roboczych, inicjowanie działań w stosunku do osób doświadczających przemocy, jak i osób stosujących przemoc, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej	ul. Sikorskiego 19 tel. 41 25 25 035 faks 41 25 25 025 e-mail sekretariat@mops.skarkam.pl	Pomoc socjalna, realizacja procedury Niebieskiej Karty, pomoc finansowa, rzeczowa, współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi
3.	Punkt Interwencji Kryzysowej MOPS	ul. Sikorskiego 10 41 25 20 336	Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne (wolontariat), socjalne
4.	Komenda Powiatowa	ul. Szydłowiecka 22	Pomoc interwencyjna,

	Policji w Skarżysku - Kamiennej	tel. 41 39 51 205 faks 41 39-51-203 e-mail skarzynsko@ki.policja.gov.pl	realizacja procedury „Niebieskie Karty”, profilaktyka, zapobieganie przestępstwom, prewencja
5.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skarżysku - Kamiennej	ul. Sikorskiego 18 tel. 41 25 20 118	Przyjmowanie wniosków o konieczności leczenia odwykowego osoby, wnioskowanie do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego osoby uzależnionej, wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”
6.	Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej	Plac Floriański 1 tel. 41 25 30 023	Wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”, realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc, pomoc psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego, prawnika, hostel dla nieletnich z opiekunem, grupy wsparcia.
7.	Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Skarżysku – Kamiennej	Plac Floriański 1 tel. 41 253 06 86, tel. 531751684, faks: 41 252 80 00 e-mail: poradniaskar@wp.pl	Terapia psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna
8.	Sąd Rejonowy w Skarżysku – Kamiennej	ul. Krasieńskiego 11 tel. 801 800 122 tel. 12 296 32 83 sad@skarzynsko.sr.gov.pl	Rozpoznawanie w I instancji spraw z zakresu prawa cywilnego; karnego, spraw o wykroczenia, spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego
9.	Prokuratura Rejonowa w Skarżysku – Kamiennej	ul. Sikorskiego 20 tel. 41 395-61-50	Prowadzenie lub nadzorowanie postępowania przygotowawczego w

		faks 41 395-61-80	sprawach karnych
10.	Poradnia Leczenia Uzależnień w Skarżysku – Kamiennej	ul. Sokoła 50 tel. 41 27 84 361 wew. 105	Prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej dla osób uzależnionych i współuzależnionych
11.	Stowarzyszenie „Wzajemna Pomoc”	ul. Legionów 122D/409 tel. 41 253 30 63	Pomoc ofiarom przestępstw, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, działalność na rzecz osób uzależnionych oraz ich rodzin, działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
12.	Placówki służby zdrowia	Wszystkie placówki zdrowia na terenie gminy Skarżysko – Kamienna i powiatu skarżyskiego	Udzielenie pomocy medycznej, wystawienie na prośbę pokrzywdzonych zaświadczenia lekarskiego dot. stwierdzonych obrażeń

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2018 to dokument, którego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań mających na celu udzielenie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, a także podejmowania odpowiednich działań wobec sprawców przemocy, jak i zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na zjawisko przemocy w rodzinie. Wyznacza również kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu skutecznego reagowania na zjawisko przemocy w rodzinie.

Z uwagi na fakt, iż ofiarami przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci, osoby niepełnosprawne, więc z założenia osoby słabsze, praca nad zaprzestaniem stosowania przemocy musi być wielopłaszczyznowa i obejmować wszystkich członków rodziny oraz angażować różne instytucje.

Osobami, które pomagają rodzinie dotkniętej przemocą są m.in. pracownicy socjalni, psychologowie, prawnicy, policja, kuratorzy, pedagodzy szkolni, terapeuci uzależnień, którzy w ramach swoich kompetencji i możliwości są w stanie wpłynąć na zmianę niewłaściwych zachowań oraz postaw w rodzinie.

1.3. Adresaci Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2018 dla gminy Skarżysko – Kamienna skierowany jest do:

- osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych i niepełnosprawnych;
- sprawców przemocy w rodzinie;
- świadków przemocy w rodzinie;
- instytucji, organizacji zajmujących się udzielaniem wsparcia i pomocy zarówno osobom pokrzywdzonym jak i sprawcom.

1.4. Podstawa prawna Programu

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- 3) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 1286);
- 4) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 1515);
- 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 930);
- 6) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.);
- 7) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 355);
- 8) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 1137);
- 9) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz.2082);
- 10) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 1118);

- 11) Rozporządzeniem Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"(Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1245);
- 12) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r., Nr 81, poz. 448);
- 13) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2010 r., Nr 201, poz. 1334);
- 14) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacje osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowe kierunki prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacje osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 r., Nr 50, poz. 259).

Program jest spójny z:

- 1) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020”;
- 2) Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016

1.5. Realizatorzy Programu

Zadania Programu realizowane będą przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej, Punkt Interwencji Kryzysowej MOPS, Komendę Powiatową Policji w Skarżysku – Kamiennej, Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Referat Edukacji Urzędu Miasta, Referat Zdrowia Urzędu Miasta, Sąd Rejonowy, służbę zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, a także przy wsparciu Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji.

Do zadań gminy należy:

- opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Zadaniem **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** jest integrowanie i koordynowanie działań instytucji zajmujących się przemocą. Członkowie **Zespołu Interdyscyplinarnego** lub **grupy roboczej**:

- rozstrzygają na posiedzeniu ZI o konieczności powołania grupy roboczej w rodzinie dotkniętej problemem przemocy;
- rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań;
- udzielają pomocy osobie doświadczającej przemocy w rodzinie;
- kierują osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie do innych specjalistów takich jak psycholog, prawnik, pedagog w celu udzielenia kompleksowej pomocy;
- zapraszają osobę doświadczającą przemocy na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej i sporządzają „Niebieską Kartę – C”;
- opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;
- wzywają osobę stosującą przemoc na posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej i sporządzają „Niebieską Kartę – D”;
- przekazują informacje o konsekwencjach popełnianych czynów;
- motywują do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych;
- przeprowadzają rozmowę pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychoaktywnych lub leków;
- przekazują informacje o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie;
- rozpowszechniają informacje o instytucjach, osobach, możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;

Celem działania **pomocy społecznej** jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku

przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. W ramach swoich kompetencji i zadań **Miejski**

Ośrodek Pomocy Społecznej:

- przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby i wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”;
- przygotowuje plan pomocy;
- monitoruje efekty podjętych działań;
- pomaga w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych;
- udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy;
- w uzasadnionych przypadkach udziela pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, rzeczowej m.in. w formie bezpłatnych posiłków;
- informuje o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym;
- wskazuje miejsca, gdzie osoby doświadczające przemocy w rodzinie mogą uzyskać pomoc;
- w razie potrzeby lub na życzenie zainteresowanych zwraca się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy, zgodnie z kompetencjami tego organu;
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania;
- w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkałej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Decyzję tę pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką;
- może organizować i prowadzić np. punkty informacyjne, grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.
- Udziela specjalistycznego poradnictwa np. prawnego, psychologicznego w ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej MOPS

Komenda Powiatowa Policji wykonuje zadania w zakresie:

- udziela osobie dotkniętej przemocą w rodzinie niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;

- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;
- podejmuje w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, które są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcania się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą, wzywa sprawcę przemocy do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;

W przypadku gdy aktem przemocy towarzyszy picie alkoholu należy powiadomić **Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która:

- wzywa osobę nadużywającą alkoholu i stosującą przemoc na rozmowę ostrzegawczą, informującą o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy wobec bliskich;
- udziela wsparcia osobom poszkodowanym;
- informuje członków rodzin o możliwościach szukania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie;
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania;
- w razie konieczności powiadamia policję;
- w razie konieczności powiadamia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i wnioskuje o objęcie rodziny działaniami zgodnie z kompetencjami;
- wnioskuje do Sądu Rejonowego o zastosowanie, wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami pomagającymi osobom doświadczającym przemocy w środowisku lokalnym.

Przedstawiciel **ochrony zdrowia** tj. osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny:

- każdorazowo udziela osobie, która doświadczyła przemocy w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

Przedstawiciel *oświaty* udziela kompleksowych informacji o:

- możliwościach uzyskania pomocy w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia w tym instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwych formach pomocy dzieciom, które są świadkami przemocy w rodzinie lub bezpośrednio jej doświadczają;
- może prowadzić rozmowy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programie korekcyjno – edukacyjnym.

II Rozdział

2.1. Diagnoza

Przemoc jest problemem złożonym, o którym niełatwo się rozmawia, a który jeszcze trudniej zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary i nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy jest traktowana, jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach, stąd proces badawczy napotyka na liczne bariery metodologiczne.

Diagnoza ma na celu dostarczenie jak najbardziej rzetelnych informacji przydatnych do zaplanowania i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej na lata 2014 – 2018. Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej, dane z ogólnopolskich badań monitoringowych oraz informacje i dane liczbowe otrzymane od podmiotów współpracujących z ZI w Skarżysku – Kamiennej.

Charakterystyka zjawiska w oparciu o dostępne badania

W Polsce problemem przemocy w rodzinie zajęto się w latach 90 – tych przy okazji modernizacji lecznictwa odwykowego. Aktualnie, dostępne informacje opierają się głównie na badaniach dotyczących osób korzystających z pomocy instytucjonalnej. Statystyki pomocy społecznej zawierają na ogół informacje na temat mniej uprzywilejowanych społecznie grup, które mają obowiązek udzielenia informacji w trakcie sporządzania wywiadu środowiskowego. Ludzie dobrze sytuowani materialnie mają większą możliwość uchronienia swojej prywatności przed zainteresowaniem urzędów i policji. Dlatego też trudno uchwycić prawdziwe rozmiary przemocy w rodzinie, chociaż jest ona zjawiskiem społecznie zauważalnym.

Z prezentowanych danych Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” (Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w 2013 r.) wynika, że osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko są to mężczyźni, chociaż ostatnio coraz częściej można spotkać się ze stosowaniem przemocy także wobec mężczyzn. Grupą ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi. Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny. Rodzajem przemocy stosowaną najczęściej jest przemoc psychiczna oraz fizyczna.

We wrześniu 2007 r. TNS OBOP przeprowadził na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej badanie dotyczące przemocy w rodzinie. Jego celem było poznanie postaw Polaków wobec problemu przemocy w rodzinie, pośrednich lub bezpośrednich kontaktów z sytuacjami przemocy w rodzinie, okoliczności temu towarzyszących oraz identyfikacja ofiar i sprawców przemocy. W wyniku przeprowadzonych badań uzyskano informacje, że Polacy w większości nie zgadzają się ze szkodliwymi stereotypami na temat przemocy w rodzinie, jednak niepokoi mimo wszystko wysoki poziom poparcia dla niektórych z nich. Niestety wciąż pokutuje prze-konanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację (49%), co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinie obserwowanych w otoczeniu. Częste jest zrzucanie na ofiary odpowiedzialności za doświadczaną przemoc – co czwarty respondent sądził, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany (24%), tyle samo badanych uważa, że strach przed poruszeniem pewnych problemów w rozmowie z mężem jest problemem żony. Wciąż znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%). Powodem do niepokoju mogą być siniaki i rany na ciele ofiary (16%), a więc przemoc kojarzy się badanym szczególnie z przemocą fizyczną. Dość niska jest świadomość tego, jak może przejawiać się przemoc ekonomiczna – co trzeci Polak (34%) wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka uważa za przejaw gospodarności.

Z badań wynika, iż problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie i że dotyczy on średnio około połowy rodzin. Okazuje się, że postrzeganie rozpowszechnienia się zjawiska przemocy w rodzinie zmienia się w zależności od dystansu względem miejsca zamieszkania respondenta – za najczęstszą uważają oni przemoc w skali całego kraju, mniejszą – w skali województwa, za rzadszą – w zamieszkiwanej miejscowości,

natomiast najradszą – w najbliższej okolicy. Przemoc uważana jest za problem częsty, ale dotyczący innych – nie zdarzający się w najbliższym otoczeniu.

Zgodnie z powołanymi wyżej badaniami TNS OBOP z 2007r. najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy jest przemoc psychiczna (31%). Rzadziej badani doświadczali przemocy fizycznej (17%), ekonomicznej (8%) oraz seksualnej (3%). Natomiast sprawcy najczęściej przyznawali się do przemocy psychicznej (15%), znacznie rzadziej do fizycznej (9%), a bardzo rzadko do ekonomicznej (2%) i seksualnej (0,4%). Do bycia ofiarami przemocy najczęściej przyznają się kobiety (39%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (42%). Przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często. 14% respondentów żyje w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko i doświadczalo on przemocy głównie psychicznej

i fizycznej. Spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach. Okazuje się, że 46% ofiar niezależnie od rodzaju przemocy stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był pod wpływem alkoholu. Według ofiar zdarzało się, że sprawcy byli pod wpływem alkoholu w 46% przypadków przemocy fizycznej, 45% przemocy psychicznej, 40% przemocy seksualnej oraz 38% przemocy ekonomicznej. Sprawcy natomiast niechętnie przyznają się do nadużywania alkoholu przed dopuszczeniem się przemocy wobec członków rodziny – jedynie 15% sprawców się do tego przyznaje.

Skarżysko - Kamienna

W odniesieniu do gminy Skarżyska – Kamiennej dane demograficzne pokazują, że z roku na rok zmniejsza się liczba ludności miasta. Obserwuje się także stale rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Skarżyska-Kamiennej w latach 2012-2015 (Miasto Skarżysko-Kamienna).

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
liczba ludności ogółem (zameldowanych na pobyt stały)	47 987	47 538	47 212
mężczyźni ogółem	22 903	22 663	22 497
kobiety ogółem	25 084	24 875	24 715

Źródło: Urząd Miasta Skarżyska – Kamiennej Referat Spraw Obywatelskich

Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Skarżyska-Kamiennej jest trudna do oszacowania m.in. z powodu niechęci ujawniania swoich problemów przez samą rodzinę lub osoby z zewnątrz (niechęć do wtrącania się w sprawy rodzinne sąsiadów). Mimo stereotypowego „społecznego przyzwolenia” na przemoc w rodzinie, z każdym rokiem obserwuje się tendencję wzrostową w odniesieniu do ujawnionych przypadków przemocy w rodzinie i w związku z tym wszczętej procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 3 Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie gminy Skarżyska – Kamiennej w latach 2012-2015.

Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”, w tym przez:	2012	2013	2014
Policja	51	58	88
Pomoc społeczna	22	11	24
Oświata	1	0	0
Służba zdrowia	0	0	0
GKdsRPA	13	19	7
Inne	0	0	0
Razem	87	88	119

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Skarżysku - Kamiennej na podstawie rejestru wpływu wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

Większość rodzin, w których dochodzi do przemocy znajduje się poza systemem pomocy społecznej, nie korzysta z żadnej formy pomocy. Dopiero ujawnienie problemu wprowadza te rodziny do szeroko rozumianego systemu pomocy społecznej od wsparcia w formie pracy socjalnej, pomoc specjalistów po udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej. Nie ma jednego modelu rodziny, która jest dotknięta przemocą, problem ten dotyka wszystkich niezależnie od środowiska, w którym żyjemy, czy też statusu społecznego.

Tabela nr 4 Liczba rodzin i osób z terenu gminy Skarżysko-Kamienna objętych pomocą MOPS z powodu występowania przemocy w rodzinie w latach 2012-2015

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba osób	5	5	33
Liczba osób w rodzinie	19	19	76

Źródło: Sprawozdania roczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej MPiPS – 03R

Obserwuje się, że przemoc w rodzinie stale wzrasta, przyczyniają się do tego różne sytuacje patologiczne jak np. nadużywanie alkoholu przez osoby ją stosujące. Przemoc dotyka głównie kobiety oraz dzieci. Przejawem okrucieństwa jest również tzw. „chłodna przemoc” niszcząca psychikę i poczucie wewnętrznej godności.

Tabela nr 5 Dane statystyczne interwencji Policji dotyczącej przemocy w rodzinie na terenie gminy Skarżyska – Kamiennej w latach 2012-2014.

Wyszczególnienie		2012	2013	2014
Ilość interwencji dotyczących przemocy		90	102	164
Osoby doświadczające przemocy	Kobiety	88	101	145
	Mężczyźni	14	18	25
	Dzieci do lat 13	26	65	70
	Nieletni 13-18			
Osoby stosujące przemoc	Kobiety	5	13	12
	Mężczyźni	85	94	151
	Nieletni	-	-	1
Sprawcy przemocy po alkoholu		49	42	79
Przypadki udzielenia pomocy medycznej		9	11	8

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku - Kamiennej

Według powyższych danych osobami doświadczającymi przemocy są najczęściej kobiety i dzieci; mężczyzna jest zazwyczaj osobą stosującą przemoc.

Z zamieszczonej powyżej tabeli wynika, że znaczna część osób stosujących przemoc działała pod wpływem alkoholu.

Osobom doświadczającym przemocy w rodzinie rzadko udzielana jest pomoc medyczna, co z kolei może wskazywać, że osoby te „przyzwyczyły się do przemocy” i boją się podjąć radykalnych kroków mających na celu zaprzestanie stosowania przemocy wobec nich.

2.2. Analiza SWOT

Działania zawarte w niniejszym Programie mają doprowadzić do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych problemem przemocy, jak również zapobiec eskalacji tego zjawiska w rodzinach zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie czy tych,

w których przemoc miała miejsce. Wykonanie analizy SWOT jest formą uporządkowania informacji na temat analizowanego obszaru i dokonania oceny zasobów i zagrożeń w środowisku lokalnym, jakim jest gmina Skarżysko – Kamienna, w zakresie:

- Mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego problemu;
- Słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, deficyt, barierę analizowanego problemu;
- Szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego problemu szansę korzystnej zmiany;
- Zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego problemu niebezpieczeństwo, zmiany niekorzystne

Tabela nr 6 Analiza Swot

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wykwalifikowana kadra działająca w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Wykorzystanie istniejących instrumentów prawnych • Funkcjonowanie w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Świadczenie pomocy w godzinach popołudniowych (PIK, POIK) • Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadre zajmującą się problemem przemocy • Współpraca instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie i jej konsekwencji • Bierność i tolerancja społeczna dla zjawiska przemocy w rodzinie • Długotrwałe procedury wymiaru sprawiedliwości • Słaby przepływ informacji między instytucjami • Brak środków finansowych na zatrudnienie w pełnym wymiarze specjalistów do pracy z rodziną dotkniętą problemem przemocy • Brak zaplecza umożliwiającego skuteczne wykonanie egzekucji karności wobec sprawców przemocy • Brak ośrodków wsparcia dla

<ul style="list-style-type: none"> • Doświadczenie i wypracowane praktyki w realizacji procedury Niebieskiej Karty • Działania profilaktyczne w szkołach w zakresie uświadamiania problemów związanych z przemocą domową • Zwiększająca się ilość informacji dotyczących ofert pomocy dla osób doświadczających przemocy • Dostępność pomocy psychologicznej, socjalnej, prawnej 	<p>osób/rodzin doświadczających przemocy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak mieszkań chronionych dla ofiar przemocy • Brak miejsc oraz długi okres oczekiwania na leczenie odwykowe dla sprawców przemocy
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Podwyższenie świadomości mieszkańców dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy • Gotowość oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji pracowników służb i instytucji zaangażowanych w pomoc na rzecz rodzin z problemem przemocy • Większa skuteczność działań podejmowanych na rzecz osób doświadczających przemocy • Rozszerzenie wachlarza oferty pomocowej dla osób doświadczających i stosujących przemoc • Utworzenie gminnego ośrodka wsparcia • Możliwość pozyskania środków 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost patologii społecznych • Obojętność społeczna wobec zjawiska przemocy w rodzinie • Niechęć do ujawniania występowania zachowań przemocowych w rodzinie • Niska świadomość prawna mieszkańców i możliwości ochrony przed przemocą w rodzinie • Bezradność wielu rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych • Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc • Brak poczucia bezpieczeństwa u osób zgłaszających przypadki przemocy domowej • Niewystarczająca wiedza społeczna dotycząca funkcjonowania instytucji

<p>zewnątrznych na finansowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gotowość do współpracy władz samorządowych i lokalnych mediów oraz służ, instytucji i organizacji pozarządowych	<p>i podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niebezpieczeństwo marginalizacji i wykluczenia społecznego osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie • Zniechęcenie i rezygnacja osób doświadczających przemocy z procedury sądowej.
--	--

2.3. Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2018

Cel główny Programu:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których problem ten występuje.

Cel ten obejmuje:

- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- Zwiększenie skuteczności ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;
- Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Główny cel Programu będzie realizowany poprzez cele szczegółowe dostosowane do specyfiki potrzeb w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 7 Cele szczegółowe Gminnego Programu Przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014-2018

L.p.	Cele szczegółowe	Realizatorzy programu Termin realizacji	Rezultaty	Działania	Wskaźniki
1	Podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin dotkniętych problemem przemocy	Wszyscy realizatorzy programu 2014-2018	Zapewnienie szybkiej i skutecznej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą	Uruchomienie procedury Niebieskiej Karty, mającej na celu powstrzymanie przemocy w rodzinie;	Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego;
			Łagodzenie skutków konfliktów wewnątrzrodzinnych	Kierowanie osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc do odpowiednich specjalistów	- Liczba osób doświadczających przemocy skierowanych do specjalistów - Liczba osób stosujących przemoc skierowanych do specjalistów

				<p>Powoływanie grup roboczych w celu udzielenia rodzinie kompleksowej pomocy oraz monitorowanie sytuacji w rodzinie;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego; - Liczba powołanych grup roboczych; - Liczba rodzin/osób objętych wsparciem grupy roboczej;
				<p>Występowanie do prokuratury z zawiadomieniem o popełnienie czynów określonych w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zawiadomień skierowanych do prokuratury; - Liczba wszczętych postępowań; - Liczba skazanych;

2	Udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie	Wszyscy realizatorzy Programu 2014-2018	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej;	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (pomoc psychologiczna, <i>prawna</i> , socjalna);	- Liczba udzielonych specjalistycznych porad; - Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów;
			Nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów rodzinnych	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;	- Liczba osób, które zostały skierowane do zrealizowania programu korekcyjno- edukacyjnego - liczba osób, które zrealizowały program korekcyjno - edukacyjny

		2017-2018		Utworzenie gminnego ośrodka wsparcia	Liczba utworzonych gminnych ośrodków wsparcia
3	Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania wsparcia	Wszyscy realizatorzy Programu 2016-2018	Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie	Realizacja programów profilaktycznych	- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych - liczba uczestników
				Wydanie i rozpowszechnianie plakatów i broszury informacyjnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania wsparcia.	Liczba wydanych plakatów i broszur

				Zorganizowanie spotkania na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Liczba zorganizowanych spotkań Liczba uczestników spotkań
4	Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Referat Edukacji Urzędu Miasta; Placówki oświatowe Referat Zdrowia Urzędu Miasta MOPS 2014-2018	Podniesienie wiedzy na temat problemu przemocy oraz nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów;	Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli z zakresu przeciwdziałania przemocy (dotyczących m.in. konstruktywnej komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy);	- Liczba programów profilaktycznych zrealizowanych na terenie szkół; - liczba uczniów objętych programami;

				Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego	- liczba świetlic środowiskowych na terenie gminy; - liczba dzieci korzystających ze świetlic; - liczba zorganizowanych form spędzania czasu wolnego - liczba uczestników zajęć
5	Podwyższenie kompetencji zawodowych służb realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Podmioty szkolące zewnętrzne 2014-2018	Poprawa efektywności i jakości oddziaływań wobec osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;	Szkolenia pracowników służb, instytucji, organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- Liczba zrealizowanych szkoleń; - Liczba osób biorących udział w szkoleniach;

III Rozdział

3.1. Zasady finansowania

Zadania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skarżysko - Kamienna na lata 2014-2018 finansowane będą z:

- 1) środków własnych budżetu miasta;
- 2) środków zaplanowanych w budżetach realizatorów Programu;
- 3) środków zabezpieczonych w ramach corocznych Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) środków z budżetu państwa w ramach otwartych konkursów;
- 5) możliwych źródeł zewnętrznych.

3.2. Monitorowanie i sprawozdawczość

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji realizacji Programu służy m.in. sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz czy osiągnięto zakładane rezultaty. W ramach procesu monitoringu i ewaluacji uzyskana zostanie również informacja czy i w jakim obszarze program wymaga aktualizacji, przeformułowania lub zmian postawionych celów. Monitoring oceny stopnia realizacji Programu odbywać się będzie corocznie na podstawie informacji przekazywanych przez realizatorów/partnerów Programu. Sprawozdanie z realizacji Programu i ocena skuteczności działań będzie przekazywana do Rady Miasta Skarżyska – Kamiennej w terminie do 31 marca każdego roku.

Jednostką odpowiedzialną za monitorowanie, ocenę i ewaluację Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej

UZASADNIENIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2018 został przyjęty do realizacji Uchwałą nr LVI/109/2014 Rady Miasta Skarżyska – Kamiennej z dnia 29 października 2014.

W okresie od listopada do grudnia 2015 Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej kontrolę na temat pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, okres objęty kontrolą: 2012-2015. Ponieważ przedmiotem kontroli NIK był również „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2018”,

a we wnioskach pokontrolnych kontrolerzy NIK zawarli uwagi do Programu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej dokonał analizy w zakresie realizacji „Gminnego Programu...” za okres od 29.10.2014 do 31.12.2014 i od 01.01.2015

do 31.12.2015. Ponieważ w Programie występowały rozbieżności m.in. dotyczące sposobu sformułowania celu głównego Programu, a jeden z założonych rezultatów nie został osiągnięty tj. monitoring i współpraca z realizatorami programów przeciwdziałania przemocy

w rodzinie; rezultat ten miał być realizowany poprzez niżej wymienione działania:

- * przyjęcie standardu przedstawienia narzędzi ewaluacji przez podmiot ubiegający się o realizację zadania
- * stworzenia narzędzia i określenie sposobu monitoringu przyjętych do realizacji programów profilaktycznych
- * promocja przyjętych do realizacji programów profilaktycznych poprzez stworzenie bazy danych o realizowanych programach.

Rezultat nie został osiągnięty z uwagi na brak danych o jego realizacji od realizatorów Programu.

W związku z powyższym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej dokonał zmian w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2018, dostosowując cele i działania do realnych możliwości ich wykonania.